

## USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Sylvy Šiškeové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **D. I. B. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2022, č. j. OAM-810/ZA-ZA11-P07-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 3. 2023, č. j. 30 Az 1/2023-45, o návrzích žalobce na přiznání odkladného účinku a na ustanovení zástupce,

**t a k t o :**

- I.** Návrh na přiznání odkladného účinku **s e z a m í t á .**
- II.** Návrh na ustanovení zástupce **s e z a m í t á .**
- III.** Nejvyšší správní soud **v y z ý v á** žalobce, aby mu **ve lhůtě 14 dnů** od doručení tohoto usnesení předložil plnou moc, kterou udělil advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, nebo aby ve stejné lhůtě prokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

### Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví vyslovil nepřipustnost žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona. Krajský soud v Hradci Králové žalobcovu žalobu zamítl.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud (NSS) kasační stížnosti přiznal odkladný účinek a ustanovil mu zástupce.

**K výroku I.:**

[3] Stěžovatel uvedl, že v případě nepřiznání odkladného účinku by byl nucen vycestovat z území České republiky a nemohl by vyčkat na výsledek soudního řízení. Zároveň by bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces, protože by nemohl být v kontaktu se svým zástupcem (pokud mu jej soud ustanoví). Stěžovatelovo nucené vycestování by mohlo zhoršit jeho aktuální zdravotní stav a způsobit fatální následky.

[4] Žalovaný s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí. Stěžovatelova tvrzení neprokazují hrozbu újmy ve smyslu § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Žalovaný odkázal na rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2017, č. j. 10 Azs 12/2017-54. Podle něj má návrhovateli podrobně uvést, proč je jeho případ natolik mimořádný, že vyžaduje přiznání odkladného účinku.

[5] Podle § 107 s. ř. s. *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně.*

[6] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[7] NSS zdůrazňuje, že kasační stížnosti lze přiznat odkladný účinek jen v mimořádných případech, neboť tak kasační soud před rozhodnutím ve věci samé prolamuje, byť dočasně, účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu.

[8] Žaloba a kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany mají zpravidla odkladný účinek přímo ze zákona. Výjimky plynou z § 32 odst. 2 ve spojení s § 32 odst. 5 zákona o azylu. Jednou z nich je žaloba a kasační stížnost proti rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25 zákona o azylu, mj. z důvodu podle § 10a odst. 1 písm. e) téhož zákona (nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany).

[9] NSS již dříve judikoval, že povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (usnesení ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32). Stěžovatele, který se domáhá přiznání odkladného účinku, tak především musí dostatečně konkrétně tvrdit, že mu hrozí nepoměrně větší újma než jiným osobám, vysvětlit, v čem tato újma spočívá, a uvést její rozsah. Popis podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se stěžovatel obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Kromě výše uvedeného tíží stěžovatele též důkazní břemeno k uplatněným tvrzením. Unesení tohoto důkazního břemena po stěžovateli vyžaduje, aby tvrzení, kterými odůvodňuje návrh na přiznání odkladného účinku, také řádně doložil (usnesení NSS ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015-50). Stěžovatel, který přiznání odkladného účinku navrhuje, má tedy povinnost tvrzení a povinnost důkazní; je na něm, aby konkretizoval a osvědčil, jakou konkrétní újmu by pro něj výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly (usnesení NSS č. j. 1 As 27/2012-32). NSS poukazuje na dispoziční zásadu ovládající řízení před správními soudy, včetně řízení o kasační stížnosti. Kasační soud není povolán, aby za stěžovatele sám zjišťoval či dokazoval důvody pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být proto dostatečně individualizovaný a podepřený konkrétními důkazy (usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, č. j. 8 As 65/2011-74).

pokračování

[10] Stěžovatel však v návrhu neuvedl žádná konkrétní tvrzení svědčící o újmě, která by mu měla napadeným rozhodnutím vzniknout. Omezil se pouze na velmi obecná tvrzení o riziku zhoršení svého zdravotního stavu. Ta ale blíže nekonkretizuje ani je nedokládá. Ani přání vyčkat na výsledek kasačního řízení a moci být v kontaktu se zástupcem nemůže (přínejmenším samo o sobě) vést k přiznání odkladného účinku (usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS).

[11] NSS uzavírá, že stěžovatel neprokázal naplnění již první podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, tedy samotný vznik újmy, natož že tato újma dosahuje zákonem požadované intenzity.

[12] NSS tedy podle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. stěžovatelův návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl. Lze dodat, že jde o rozhodnutí předběžné povahy a kasační soud jím nepředjímá rozhodnutí o věci samé (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

## K výroku II.:

[13] Stěžovatel dále navrhl, aby mu NSS pro řízení o kasační stížnosti ustanovil zástupce. Uvedl, že nemá finančními prostředky, aby si zastoupení advokátem zajistil sám. NSS stěžovatele vyzval, aby ve stanovené lhůtě doložil své osobní, majetkové a výdělkové poměry, a řádně jej poučil. Soud stěžovateli zaslal rovněž formulář *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*, v němž jej informoval o skutečnostech, které je nezbytné soudu sdělit.

[14] Podle § 35 odst. 10 věty první s. ř. s. může předseda senátu navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Pro naplnění podmínky osvobození od soudních poplatků musí účastník řízení současně doložit, že nemá dostatečné prostředky, a jeho návrh nesmí být zjevně neúspěšný.

[15] Tato věc se týká mezinárodní ochrany a je osvobozena od soudních poplatků ze zákona (§ 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Ve vztahu ke splnění první podmínky pro ustanovení zástupce spočívající v tom, že jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, však nejde o určující skutečnost. Jak NSS uvedl v rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 4 Azs 22/2011-46, skutečnost, že stěžovateli svědčí věcné osvobození od soudního poplatku, sama o sobě neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s. Soud tedy musí posoudit, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s., i v těch případech, kdy se k řízení váže věcné osvobození od soudních poplatků.

[16] Stěžovatel zaslal soudu zpět formulář, v němž uvedl, že nemá stálé zaměstnání. Jeho průměrné měsíční náklady na bydlení činí celkem 6150 Kč, průměrné měsíční náklady na stravu 5000 Kč. Dále dodal, že má občasnou brigádu pro známé, ale neupřesnil ani to, jak často pracuje a jakých výdělků průměrně dosahuje. Zároveň blíže nedoložil žádné

tvrzení o svých měsíčních výdajích. NSS stěžovatele v průvodním přípisu poučil o tom, že formulář je třeba vyplnit tak, aby úplně postihoval jeho majetkovou situaci, a že stěžovatel je povinen svá tvrzení také doložit. Této povinnosti stěžovatel nedostál, a kasační soud proto jeho návrh na ustanovení zástupce zamítl.

### K výroku III.:

[17] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li sám vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[18] Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, je předpokladem pro výkon advokacie vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané 1. v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo 2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

[19] Jelikož NSS zamítl návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, je stěžovatel povinen doložit zastoupení advokátem, jehož si sám zvolí, případně prokázat, že má vysokoškolské právnické vzdělání ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. NSS jej k tomu tímto usnesením vyzývá. Stěžovatel může doložit splnění podmínky tím, že soudu zašle plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti nebo prokáže, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie.

**Poučení:** Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

Nepředložení plné moci udělené advokátovi, příp. neprokázání vysokoškolského právnického vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, brání věcnému vyřízení kasační stížnosti. Nepředloží-li stěžovatel ve stanovené lhůtě soudu plnou moc udělenou advokátovi pro zastupování v řízení o kasační stížnosti, nebo neprokáže-li, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, Nejvyšší správní soud jeho kasační stížnost **o d m í t n e** podle § 46 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 120 s. ř. s.

V Brně 18. května 2023

JUDr. Karel Šimka  
předseda senátu